Suomen luonnonsuojeluliitto

Asia: U 76/2022 vp

Käsittely: Maa- ja metsätalousvaliokunta 6.10.2022

Asiantuntijat: Paloma Hannonen, Alisa Pihlaja

Suomen luonnonsuojeluliitto kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle liittyen komission ehdotukseen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi luonnon ennallistamisesta (U 76/2022 vp).

Suomen luonnonsuojeluliiton tärkeimmät huomiot ennallistamisasetukseen:

1. Suomen tulee jatkovalmistelussa kannattaa ennallistamisasetusta sekä sen sisältämiä sitovia tavoitteita selkeästi. Suurin epävarmuus tavoitteiden toteuttamisessa on liian vähäiset resurssit, joiden oikeasuhtaisuus on valtioneuvoston ja eduskunnan käsissä.

2. Kansallisten toimien valinnassa tulee nojata parhaaseen tieteelliseen tietoon elinympäristöjen tilasta ja niiden tilan parantamisesta. Mahdolliset tietopuutteet täytyy työn edetessä tunnistaa ja korjata.

3. Luonnonsuojeluliiton yksityiskohtaiset huomiot valtioneuvoston kantaan on merkitty suoraan erilliseen liitteeseen.

Luonnonsuojeluliitto toteaa huomioinaan seuraavaa:

Luonnonsuojeluliiton mielestä asetus on erittäin tervetullut ja kannatamme komission esitystä sitovista tavoitteista EU:n luonnon tilan parantamiseksi. Suomikin on sitoutunut luontokadon pysäyttämiseen, mutta aiempia tavoitteita ei ole saavutettu riittämättömien toimenpiteiden vuoksi. Luontokadon pysäyttäminen on elinehto ja riittäviin toimiin on ryhdyttävä kiireesti.

Erityisesti pahenevassa ilmastokriisissä olemme riippuvaisia monimuotoisesta luonnosta. Luonnon tilaa parantavilla toimilla pidetään huolta elinympäristöjen kyvystä sitoa ja varastoida hiiltä ja näin viilentää ilmastoa. Tarvittavista toimista luontokadon pysäyttämiseksi ei voida luistaa kustannusten vuoksi. Luontopaneeli on esittänyt, että luontopositiivisuuden turvaamiseksi tulisi osoittaa 0,5–1 prosenttia BKT:n pitkäaikaisesta tasosta luonnon tilaa parantaviin ennallistamis- ja suojelutoimiin.[1] Komission arvion mukaan ennallistamisasetuksen toteuttamisen kulut Suomessa olisivat noin 0,39 prosenttia BKT:sta.

1 https://luontopaneeli.fi/ajankohtaista/luontopaneeli-seuraava-hallituskausi-on-kriittinen-luontokadon-pysayttamiseksi/

Todennäköisesti toimimattomuus tulee maksamaan enemmän kuin toimiminen.

Suomen tulee osaltaan varmistaa, että kansallisia ennallistamissuunnitelmia laadittaessa kuullaan ja osallistetaan kansalaisia laajasti. Kannatamme komission ajatusta sisällyttää ennallistamissuunnitelmaan toimenpiteiden aiheuttamat menot ja muut kustannukset, ja selvittämään niiden rahoitusmahdollisuudet. Toivomme, että suunnitelmissa pystytään myös arvioimaan toimien taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia, ja tarvittaessa luomaan tukielementtejä näihin liittyen.

Suomessa alustavia vaikutusten arviointia on tehty Luonnonvarakeskuksen toimesta ja jatkotyössä tulee ottaa huomioon sitovien tavoitteiden sekä hyödyt että haitat taloudelle. Työllisyysvaikutuksia tulee tarkastella kokonaisuutena sisällyttäen arvioon paitsi metsätalouden myös esimerkiksi matkailu- ja virkistyspalvelut sekä puhdasta vettä vaativat teollisuudenalat. Pidämme myös tärkeänä huomioida, että ennallistamisesta tulee työtä ja toimeentuloa maaseudulle.

Luontotyyppien suojelun lisäksi tarvitaan niiden ennallistamista ja luonnonhoitoa. Suomi on näissä toimissa monta muuta maata edellä. Meillä on jo muun muassa HELMI-ennallistamisohjelma, NOUSU-vaelluskalaohjelma ja SOTKA-lintuvesiohjelma. Näitä ohjelmia kannattaa EU-asetuksen toimeenpanemiseksi jatkaa sekä lisätä toimia muun muassa vesien ja tuntureiden osalta.

On tärkeää huomioida, että monet sellaiset toimet, jotka parantavat pienvesien tilaa, parantavat myös merien tilannetta. Valuma-alueen toimet, kuten maa- ja metsätalouden päästöjen vähentäminen ovat kustannustehokkaita toimia verrattuna itse vesialueella tehtäviin toimiin. Maataloussektorin luonnon tilaa parantavissa toimissa on oleellista huomioida ruokaturvan lisäksi myös positiiviset vaikutukset pölyttäjien tilanteen parantamisen kautta. Jo tehtyjen toimien osalta tulee jatkossa määritellä tarkasteluvuosi kansallisella tasolla.

Kansallisten toimien valinnassa tulee nojata parhaaseen tieteelliseen tietoon elinympäristöjen tilasta ja niiden tilan parantamisesta. Mahdolliset tietopuutteet täytyy työn edetessä tunnistaa ja korjata.

On hyvä, että valtioneuvosto huomioi metsien keskeisen merkityksen lajien uhanalaisuudelle. Pidämme tärkeänä huomioida myös, että EU:lla on toimivaltaa ympäristökysymyksissä, eikä mitään elinympäristöjä tule jättää monimuotoisuustyön ulkopuolelle. Suomella on ollut useita mahdollisuuksia ryhtyä riittäviin toimiin luontokadon pysäyttämiseksi myös metsissä, mutta näin ei ole tehty, joten yhteiset sitovat tavoitteet ovat tarpeen.

Lisätietoja

- Paloma Hannonen, ympäristöpäällikkö, p. 050 5323 219, paloma.hannonen@sll.fi

- Alisa Pihlaja, suojeluasiantuntija (biodiversiteetti, metsät), p. 044 4938 719, alisa.pihlaja@sll.fi